

Aan het Overlegorgaan van het
Nationaal Park Schiermonnikoog

Uw kenmerk	Ons kenmerk Begrazing OONP	Datum 27 oktober 2025
Onderwerp Begrazingsplan	Bijlagen - Opmerkingen bij het eerste concept begrazingsplan	

Geachte medeleden van het Overlegorgaan,

Op de agenda van de bijeenkomst van het Overlegorgaan Nationaal Park Schiermonnikoog van 30 oktober aanstaande staat het door Natuurmonumenten (NM) opgestelde Begrazingsplan. Na het doornemen van de stukken en intern beraad voelen wij ons als Vereniging Boerenbelang Schiermonnikoog (VBS) genoodzaakt een reactie te geven. Middels deze brief delen wij die met alle leden van het Overlegorgaan.

Wij zijn al enkele jaren met NM in gesprek over het uitbreiden van de beweiding in het Nationaal Park. In december 2023 heeft NM aan VBS een concept-uitvraag gedaan een aanbieding te doen voor de uitvoering van duinbegrazing zoals die nu plaatsvindt in het begrazingsgebied van 100 ha ten oosten van de Prins Bernardweg. Onderdeel daarvan zouden ook drukbegrazing en intensivering van de kwelderbegrazing zijn. Hierover is VBS in gesprek gegaan met NM en de provincie in januari 2024. Uit dat gesprek kwam naar voren dat NM de vee dichtheid in het gebied nader moest bekijken. Na herhaaldelijk verzoek heeft de Provincie in overleg met NM in juni 2024 daarvoor een richting voor aangegeven. Hierin werden ook mogelijke uitbreidingen in de Noorderduinen en de westerplas benoemd. Daarmee heeft VBS een aanzet tot een begrazingsplan opgesteld en deze in september 2024 gepresenteerd tijdens een Breed overleg¹. Tijdens dit overleg is NM blijkaar geschrokken van de uitkomsten en heeft Tom de Boer ingehuurd en is vervolgens zelf het voorliggende begrazingsplan op gaan stellen.

Met een groot deel van het voorliggende begrazingsplan kan VBS instemmen. Het is essentieel dat er meer begrazing (met ondersteuning van maaien) plaatsvind, dat de konijnenstand verbeterd wordt en dat er weer meer dynamiek ontstaat. Echter met een aantal zaken uit het begrazingsplan hebben wij moeite.

Eén van de onderdelen van fase 1 behelst extra begrazing in de Kobbeduinen en westelijke Binnenkwelder. Dit gebied wordt al decennia door VBS gepacht van NM en Staatsbosbeheer². In

¹ Breed overleg: door VBS regelmatig geïnitieerd overleg vanuit het biodiversiteitsproject met alle betrokken stakeholders waarin resultaten worden gedeeld en vervolgstappen worden besproken.
² Eeuwigdurende pacht van de binnenkwelder

het plan is nu een concept kaart opgenomen waarin dit gebied wordt gesplitst in drie eenheden. Op zichzelf kunne wij daar in mee gaan aangezien wij door de veereductie die wij hebben gerealiseerd minder jongvee kunnen beweiden op de kwelder.

Echter het voorstel dat het door ons gepachte gebied gesplitst gaat worden en dat de uitvoering van de begrazing niet bij ons ligt is voor ons een onbegaanbare route. Nou hoeft dat niet het geval te zijn daar er een aanbesteding komt.

Tijdens gesprekken en presentaties is regelmatig aangegeven door NM dat het nog onduidelijk was wat de aanbestedingsregels waren en dat ze dat aan het uitzoeken waren. Wij hebben er regelmatig op aangedrongen daar duidelijkheid in te geven. Tot op heden is dat niet gecommuniceerd. In de oplegnotitie staat nu dat de uitvraag afhangt van de voorwaarden die door de Provincie aan de financiering worden gesteld. Met andere woorden de aanbestedingsregels zijn bekend maar worden niet gecommuniceerd? En van de Provincie zouden we mogen verwachten dat de lokale economie gestimuleerd wordt, zeker met de hele transitie van de eilander landbouw in het achterhoofd.

Alvorens wij kunnen instemmen met dit onderdeel van het agendapunt zal er meer duidelijkheid moeten zijn. Wij zijn de manier van werken uit 2014 nog niet vergeten en wensen geen herhaling daarvan waarbij VBS buitenspel is gezet door NM en Free Nature Sayaquesa's en Exmoors is gaan houden.

Wij begrijpen dat we niet moeten blijven hangen in het verleden en vooruit moeten. Echter een aantal ontwikkelingen zorgen toch voor argwaan hieromtrent. Zo hebben VBS, adviseurs en boeren individueel regelmatig vragen gesteld waar geen antwoord op wordt gegeven. VBS heeft een zienswijze ingestuurd die niet terug te vinden is in de stukken. Op een heel aantal punten wordt geen duidelijkheid gegeven. De aanloop naar dit plan zoals kort uiteengezet geeft te denken. De tekst in het begrazingsplan is niet eenduidig en daardoor op verschillende wijze te interpreteren. Dit terwijl wel verzocht wordt in te stemmen van fase 1. Met de openstaande onduidelijkheden en het ongemak dat wij ervaren, kunnen wij niet instemmen met de onderdelen uit fase 1 betreffende grote grazers.

Laat duidelijk zijn dat wij groot voorstander zijn voor meer begrazing (inclusief ondersteunend maaien) en dat dit gunstig is voor het gebied en tevens een kans biedt aan onze eilander boeren hun bedrijfsvoering te verbreden met natuurbeheer.

Wij vragen het Overgegaan dan ook om in te stemmen met de ambitie, NM te adviseren fase 1 van het plan voor de konijnen op te starten en NM te adviseren fase 1 voor grote grazers verder uit te werken en opnieuw voor te leggen.

Als bijlage hebben wij nog een aantal op- en aanmerkingen om het vervolg beter uit te kunnen werken.

Met vriendelijke groet

Dhr. Peter Visser

Voorzitter Vereniging Boerenbelang Schiermonnikoog

Opmerkingen bij het eerste concept begrazingsplan

- In het plan worden drie pagina's besteed aan intern beleid van NM waarvan een groot deel over ontwormingsmiddelen. Graag willen wij NM er nogmaals op attenderen dat het eilander vee niet preventief wordt behandeld met ontwormingsmiddelen. Het "Nee, tenzij..." beleid wordt ook door ons al jaren toegepast. De tekst komt daardoor suggestief negatief over.
- De gezondheidsstatus van ons vee is hoog, het is essentieel dat vee dat naar het eiland wordt gebracht aan dezelfde status voldoet, dat er dit gemonitord wordt en dat er een bufferzone is tussen vee-soorten.
- Bedenk goed wat de risico's en consequenties zijn bij landelijke uitbraken van dierziekten, denk aan bijvoorbeeld MKZ.
- Wat en waar zijn de mogelijkheden om vee te huisvesten bij calamiteiten? Of wordt dit niet noodzakelijk geacht, hoe wordt dan omgegaan met bepaalde situaties?
- Maak duidelijk wie waarvoor verantwoordelijk is en waar risico's liggen.
- In het plan wordt gesteld dat bijvoeren niet gewenst is vanwege het in het gebied brengen van voedingsstoffen. Echter bijvoeren met hooi uit hetzelfde gebied brengt geen voedingsstoffen van buiten. In de zomer hooi winnen in het gebied geeft de mogelijkheid om bij te voeren als dat nodig is en zorgt aan de ander kant voor meer open gebieden waar vee, broedvogels en ganzen een plek vinden.
- De financiering is nog niet duidelijk en een groot deel van het budget zal gaan naar de inrichting van het terrein (afrastering, vangkraal e.d.) en monitoring. Het budget hiervoor is onduidelijk. Maar ook het budget voor het beheer zelf is totaal onduidelijk. Breng dit goed in beeld en wees transparant.
- In het plan staat een streefbeeld van 2035. Gaat het beheer verder dan 2035 of gaan we uit van een periode van tien jaar? Is er ook al nagedacht voor de periode daarna, bijvoorbeeld richting het oosten?
- Het beheerplan Waddenzee onder verantwoordelijkheid van Rijkswaterstaat heeft overlap met dit begrazingsplan. Hoe sluiten deze plannen op elkaar aan en waar zitten hiaten?
- In de tabel met de beheertypen staat dat er 5,25 hectare nog omgevormd moet worden naar natuur. Daarnaast staat er 4,41 hectare Kruiden- en faunairijk grasland vermeld. Welke gebieden betreft dit aangezien VBS een discussie heeft over de verandering van beheertype van het "kweldershok".